

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

HERR OCH FRU ARON JONASON I DERAS HEM PÅ SILFVERBRÖLLOPSDAGEN DEN 25 APRIL.
A. JONASON FOTO.

ETT SILFVERBRÖLLOP I GÖTEBORG.

I FÖRRA VECKAN, eller närmare bestämdt den 25 april, firade den öfver hela landet kände och populära Göteborgsfotografen hr Aron Jonason och hans maka sitt silfverbröllop, naturligtvis under storartad tillslutning från otaliga vänner när och fjärran. Om denna vittnar i sin mån den doftande blomsterram, som symboliskt omsluter den vackra grupp bilden här ofvan, tagen för Iduns räkning på själfva bemärkelsedagen. En af de främste yrkesmännen, ja, vi vilja säga konstnärerna i sitt fack i vårt land, är hr Jonason äfven uppburen, som en å hufvudets och hjärtats vägnar lika rikt begåfvad personlighet, en lycklig tillfällighetsdiktare, en alltid slagfärdig skämtare och en briljant umgängesmänsk. Hans älskvärda fru delar i allo hans popularitet, och vi äro därför öfvertygade, att inlednings bilden i vårt nummer för dagen kommer att röna en mindre vanlig succés, så mycket vissare genom de välskrifna rader från hr Jonasons egen penna vi ha nöjet att kunna foga som:

TEXT TILL BILDEN.

Den stora dagen, silfverbröllopsdagen, är förbi och vi sitta här nu, min fru Karin och jag, omgifna af en del af den rika blom-

sterskörd, vi på vår jubileumsdag inhöstat. Vi tänka med erkänsamma hjärtan på, hur den dagens förlopp ej stannat vid att motsvara, utan hur det långt, långt öfverträffat våra djärfvaste förväntningar!

När Iduns ärade redaktör, på sätt här skett, velat hugfästa minnet af dagen och därtill framställt en önskan, att jag måste till bilden foga lämplig text, har jag så mycket hellre efterkommit denna begäran, som därigenom beredes oss tillfälle att genom ett så spriddt organ få bringa till offentligheten uttrycken af vårt varmt kända tack för alla de bevis på vänskap, välvilja och sympati, vi från när och fjärran fått röna.

Ja, så långt har jag kunnat reda mig, men att i öfrigt klargöra, hvad i ett fall som det föreliggande är att förstå med »lämplig text», ser jag mig ej i stånd till.

Att i allmänna ordalag tala om, hur en kvartseksperiod för tvänne makar förflutit, säger i själfva verket ganska litet; att ingå i intimare skildringar kan väl ej intressera utanför stående. Så mycket må dock sägas, att det att lefva lifvet ej består uti att stiga in i ett hem, ordnad af de resp. mammorna och så tillgodosedt, att för det äkta paret intet synes öfrigt att önska. Men att börja sammanlefnaden under anspråkslösaste förhållanden och sedan, så godt omständigheterna

medgifva, förkofra sig; att njuta den fröjd och tillfredsställelse, som hvarje liten utveckling, hvarje nyanskaffadt föremål till ökande af hemlifvets trefnad medför; att se husfrun med sin ordnande hand sammanhålla det hela och ställa det så, att mannen efter dagens id i hemmet finner den bästa lönen för sitt arbete och sina mödor, *det* är att lefva lifvet! Och så har jag ock i dessa tjugufem år känt det, och därför må det tillåtas mig att avsluta denna s. k. text med följande kväde:

Till
FRU KARIN.
DEN 25 APRIL 1904.

»För andra han skaldar och rimmar
och sporrar sin stackars pegas,
för andra han strängar sin lyra
vid middagar och på kalas,
men aldrig för mig har han diktat
och aldrig mig ägnat en skål...»
Så stundom man hört henne klaga,
fra Karin, min kära gemål.

Så stundom man hört henne klaga
och — medgifves — ej utan fog — — —
jag sökte mig icke försvara,
men inom mig därvid jag log.
Hon kunde ju rakt inte veta,
att också det fanns ett *hvarför* —
Och det vill jag här uppenbara,
när nu jag ett undantag gör:

Hon kunde ju rakt inte veta,
att oftast jag gjorde försök,
men städe sig därvid pegasen
betedde som istadigt ök...
Han vände sig inte ur fläcken,
han slog och han stampade blott,
som ville han visa, att icke
det riktiga greppet jag fått.

Det var icke brist på känsla,
som vållade denna nöd,
ty snarare af det slaget
fanns tillgång i öfverflöd...
ej ansatser saknades heller
att ägna fru Karin en sång,
men faktiskt är att resultatet
blef misslyckadt gång på gång.

Ty, det är det egna i saken:
när bäst man sig anstränga vill
och uttrycka hjärtats känslor,
se, då räcker språket ej till;
man finner ej formen, den äkta,
att tankarna kläda uti,
det blifver till idel prosa,
som skulle bli poesi!

Vid skrifbordet kunde jag sitta
och nedskrifva rad efter rad,
och pennan fick ohejdadt löpa

och fylla blad efter blad:
men när jag se'n läste igenom
det skrifna, städs hände det att
i stället för snillefoster
det tedde sig matt och platt.

När varmast jag ville förklara,
hur kär mig fru Karin var,
och för hur oändligt mycket
jag henne att tacka har, —
nog stod det på bladet att läsa,
men ack, hennes lof och pris,
som känslorna dit dikterat,
ej stod där tillnärmelsevis!

Och därför aldrig i diktform
jag hyllat min egen fru,
och därför icke heller
jag afser att göra det nu...
Jag endast har velat förklara
hvad orsaken är till att hon
ifrån min så kallade lyra
ej någonsin hört en ton!

A. JONASON.

KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT IN- FÖR RIKSDAGEN.

DÅ VI ANSE, att hvarje tänkande kvinna i vårt land måste intressera sig för den viktiga fråga, som inom kort kommer att behandlas af riksdagen, införa vi här nedan i dess fullständiga form *Herr C. A. Lindhagens motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rösträtt för kvinna vid val till Andra Kammaren*:

Ett berömdt yttrande från mer än hundra år tillbaka är detta: "Antingen har ingen människa medborgerliga rättigheter eller också hafva alla det; och den som röstar emot en annans rätt på grund af dennes olikhet i religion, kön eller ras har från denna stund afsvurit sig sin egen rätt."

Tillämpade på vår rösträttsfråga innebära dessa sanningsord, att bakom spörsmålet om införandet om allmän rösträtt för män står alltid och oundvikligt frågan om kvinnans politiska rösträtt. Visserligen får det antagas, att lösningen af den förra angelägenheten af förhållandenas makt kommer att ske först. Men kvinnorna hafva anspråk på att härunder deras lika stora och lika befogade rätt ej glömmas bort eller afsiktligt skjutes undan såsom något obestämdt och aflägsset, som man ej behöfver fästa sig vid. Äfven den kvinnliga rösträttsfrågan är en aktualitet och måste behandlas såsom en sådan.

Hvarför kvinnans politiska rösträtt är en verklighetsfråga af den största betydelse, är lätt att inse och ofta framhållet. I korthet sagdt bör kvinnan erhålla denna medborgerliga befogenhet:

därför att det är rättfärdigt mot henne och däremot orättfärdigt att utestänga hälften af folket från politiskt inflytande;

Ett verksamt skönhetsmedel är det nya toilettpreparatet »*Azymolvinaigre*» genom dess inverkan på hudåkommor, ekzem, reformar, finnar, hudrodnader, pormaskar, skägsvamp m. m. Mot *hufvudvärk* och dåsigheit är »*Azymolvinaigre*» ytterst uppfriskande och behagligt. I tvättvattnet och vid bad är »*Azymolvinaigre*» för muskel- och nervsystemet samt för huden utomordentligt välgörande. Tillverkas under läkarekontroll vid F. Pauli's fabrik, Stockholm.

Halsfluss och katarrala åkommor eller blemmor o. d. i mun och svalg behandlas enligt framstående läkares intyg bäst genom gurgling med F. PAULI'S AZYMOL.

därför att kvinnan, som har lika stora intressen att tillvarata i samhället som mannen, bör själf bäst förstå att där bevaka sin egen rätt och sitt eget bästa;

därför att hennes fallenheter otvifvelaktigt i många afseenden äro olika mannens, hvilket förhållande från det allmännas synpunkt utgör en ytterligare bjudande anledning att låta dessa särskilda fallenheter komma till sin rätt och göra sig gällande;

därför att härigenom skulle hennes medborgaranda stärkas, hennes själfständighet och ansvarskänsla ökas, samt hennes personliga anseende höjas;

därför att samhället särskildt behöfver den insats af medkänsla, sparsamhet och praktiskt sinne, som kvinnan antagligen skulle göra gällande i lagstiftningen och i statshushållningen, samt

därför att sålunda med ett ord det är till gagn för kvinnan och till gagn för samhället.

Saknaden af kvinnans inflytande i det offentliga lifvet blir för hvar dag alltmer kännbar. Man har härvid icke blott att fästa sig vid vikten att undanröja eller förekomma de orättvisa lagar, männen ofta stifta för kvinnorna, såsom t. ex. i de äktenskapliga förhållandena. Framför allt och särskildt i vår tid, då de sociala frågorna träd i förgrunden, behöfves hennes medverkan för lösningen af samhällsproblemen. Erinrar man sig hvad kvinnan redan nu trots utestängning från statens angelägenheter förmått uträtta för sådana sociala intressen som undervisning, sjukvård, sedlighet, nykterhet, frivillig fattigvård o. s. v., får man en föreställning om de särskilda praktiska inlägg hon skulle göra i det offentliga lifvet. De kvinnliga rösträttsföreningar, som bildats, hafva också här och hvar upptagit verksamhet för vissa reformer i kommunerna, och dessa inlägg hafva redan visat ett märkbart inflytande på höjandet af intresset för dylika angelägenheter, såsom för bostadsfrågans lösning m. m. Erfarenheterna från de stater, där kvinnan fått politisk rösträtt, styrka i alla afseenden, att hon väl lämpar sig för det offentliga lifvet.

Under sådana förhållanden bör det för statsmakterna vara en viktig angelägenhet att undersöka spörsmålet om politisk rösträtt för kvinna och befrämja dess införande. Den ofta hörda invändningen att kvinnorna ännu ej visat tillräckligt intresse för sin sak måste med förutnämnda uppfattning förlora det väsentliga af sin betydelse. Man har ju också redan principiellt gifvit kvinnorna kommunal rösträtt, utan att beslutet härom föregicks af några opinionsyttringar från kvinnornas sida. Vidare har kvinnornas intresse för deras politiska rösträtt på de senaste två åren synnerligen kraftigt gifvit sig till känna, bland annat genom bildandet i landet af en mängd kvinnliga rösträttsföreningar, för närvarande 29 till antalet, hvilka sammanslutit sig i en landsorganisation och redan räknat öfver 4,000 inskrifna ledamöter. Och slutligen måste väl medgifvas, att intet medel hastigare och fullständigare väcker medborgarandan än just förlänandet af medborgerliga rättigheter.

Inom det politiska lifvet är det nu emellertid en ständig strid mellan idéerna och opportuniteterna. De förra böra taga hänsyn till de senare, det är visst. Men å andra sidan måste med styrka göras gällande, att det för befrämjandet af ett framsteg oftast blir en dålig uträkning att tro sig behöfva förtiga eller kanske rent af förneka själfva idéen. Man må framhålla, att förhållandena bjuda att nöja sig med ett litet steg, men det är alltid rätt och merendels gagneligt att sam-

tidigt hålla själfva idéens fana högt, så att den rätta kursen ej förloras ur sikte. Den fråga, som då i förevarande fall framställer sig, är, huruvida det må anses i något afseende oriktigt eller oklokt att nu inför denna Riksdag, i samband med behandlingen af männens rösträttsfråga, till någon uppmärksamhet och åtanke framföra äfven rösträttsfrågans andra hälft.

Härvid bör uppmärksamheten först fästas därpå, att man ej kunnat undgå, att den stora saken redan kastat något af sin skugga in i förhandlingarna. Regeringen har i sin proposition för första gången inlåtit sig på ämnet och sagt några försiktigt vänliga ord om kvinnorna. I Första Kammaren har af en motionär till och med yrkats omedelbart tilldelande af politisk rösträtt åt kommunalt röstberättigade kvinnor. Och inom Andra Kammaren hafva fyra ledamöter uti en rösträttsmotion uttalat sin glädje öfver regeringens nysnämnda yttrande. Det kan då för det första vara på sin plats att från ännu flera, af hvilka saken behjärtas, framkommer något uttryck därför. Men härtill kommer, att ur kvinnornas synpunkt man icke kan för sakens skull vara tillfreds med att den stöddes blott i de olika framställningarnas motiver, och ännu mindre med att den gifves en så begränsad omfattning, som den erhållit i det inom Första Kammaren väckta förslaget. Den kvinnliga rösträttsrörelsen har anspråk på att genom största möjliga understöd äfven inom Riksdagen vinna bistånd i sin maktpåliggande uppgift att bereda den allmänna meningen för genomförandet af politisk rösträtt för kvinnor.

Äfven en annan sak är här förtjänt af beaktande. Man hade ju kunnat hoppas, att särskildt den nya härordningens genomförande skulle väcka en samfäll insikt om nödvändigheten af en verklig rösträttsreform, som skulle höja medborgarandan och omsider lösa folkets bundna andliga krafter. Men minnet af dylika förpliktelser blekna lätt bort. Någon samling kring detta mål har knappast visat sig åtminstone under denna riksdag. Snarare göra sig alla både stora och små önskemål och intressen gällande och fordra att blifva vägda emot hvarandra. Men under en sådan situation finnes ingen anledning att hålla ensamt kvinnorna borta. Tvärtom bör närvaron af deras rättvisa sak kunna bidra att gifva någon lyftning åt synpunkterna.

Man skulle nästan kunna blifva frestad att i detta sammanhang äfven inlåta sig på den af så många beaktade angelägenheten att uppställa "garantier" mot den nya pånyttfödelse, hvarpå nationen så länge väntat. Gent emot dessa sträfvanden måste erinras, att uppgiften dock icke kan vara att anordna blott ett skådespel för svenska folket, utan att på samma gång inrymma åt detsamma något ökad inflytande på representationen i dess helhet. Anser man sig från några håll verkligen behöfva en så kallad verksam garanti, så vore det väl värdigare att i stället söka den i kvinnornas rösträtt, hvilken ju från samma håll ofta plägar framhållas såsom ett yttersta värn mot den allmänna rösträttens befarade omhvälfningar. Ty då har man i alla fall gifvit full rättvisa.

För kvinnorna kan det nämligen vara tämligen likgiltigt, hvilka grunder männen anse sig böra åberopa för att gifva dem deras rätt. Framstegspartierna behöfva ej heller från sin synpunkt se någon fara i kvinnans politiska rösträtt. Ty skipandet af rättvisa leder i längden alltid till goda resultat för samhället. Och äfven om det verkligen förhölle sig så, som mången föreställer sig, att

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specialhandlarne

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

kvinnorna skola någon tid framåt ställa sig mera dogmatiska än männen i vissa principfrågor, så äro de obestriddigen å andra sidan mindre doktrinära i uppfattningen af det praktiska lifvets angelägenheter. Det vore lyckligt, om genom kvinnornas inflytande generationer ej behöfde slitast upp under ofrukbara kraftmätningar allena, utan om samtidigt också kunde växa något i landet för det dagliga lifvets behof och trefnad.

Slutligen ännu en sak. Det är förklarligt, om mången ej kan under några förhållanden anse sig beredd att på en gång lösa rösträttsfrågan både för kvinnor och män. I hvarje fall kan man knappast begära detta, utan att i en så genomgripande fråga från regeringens sida först förebragts utredning och öfvervägande af de särskilda synpunkter, som framställa sig för genomförandet af politisk rösträtt äfven för kvinnor. Alldeles obestriddigt är jämväl, att den senare angelägenheten ej får på något sätt fördröja en god lösning af den nu föreliggande uppgiften att genomföra allmän rösträtt för män. Men däremot bör saken, åtminstone för den, som tror på befogenheten och nyttan af kvinnans rösträtt, ställa sig så, att afgörandet af männens rösträttsfråga innefattar en särskild förpliktelse till att omedelbart skrida till en utredning och ett öfvervägande af frågan om politisk rösträtt äfven för kvinnor.

På grund af hvad sålunda anförts får jag hemtälla:

att Riksdagen, i sammanhang med afgörandet af den nu föreliggande frågan om införandet af allmän rösträtt för män, måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om beredandet af rösträtt jämväl för kvinnor vid val till Riksdagens Andra Kammare samt därefter för Riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Stockholm den 12 april 1904.

Carl Lindhagen.

I ofvanstående yrkande instämma:

Ernst Beckman.	Henrik Hedlund.
John Olsson.	L. Gust. Broomé.
W. Johansson i Öija.	Edvard Wavrinsky.
J. E. Ericsson.	Oskar Eklund.
Anders Sterner.	S. J. Enander.
A. Thylander.	Oskar Berg.
A. F. Broström.	Henric Öhngren.
H. Panizarhielm.	S. H. Kvarnzelius.
Carl Carlson Bonde.	E. G. Åkerlind.
M. F. Nyström.	J. Persson.
Fridtjuv Berg.	Victor Moll.
Jakob Pettersson.	Magnus Höjer.
Gerard D. Geer.	P. Hörnstén.
G. Kronlund.	Paul Hellström.
J. G. Forsberg.	David Holmgren.

Från och med den 1 maj

äro

IDUNS REDAKTIONS- OCH EXPEDITIONSLOKALER

flyttade till

Drottninggatan 51, 1 tr. upp,

hvilket vi härmed ha velat meddela alla våra prenumranter, korrespondenter, besökare och kunder.

MAJVISA.

Nu är det grönt i liderna,
nu är de fagra tiderna,
då skogarna stå sjungande
af fröjd till senan kväll.
Nu är det blom i hagarna,
nu är de ljusa dagarna,
då glädjen flyger rungande
af kraft från häll till häll.

Nu välja sig de käckaste
bland svennerna de täckaste
bland tösarna, som drömmande
med kind i rodnad gå.
Nu sucka de så smärteligt,
nu kyssas de så hjärteligt,
så hela världen glömmande,
om rätt man passar på.

Nu surrar det af flugorna,
som vakna upp i stugorna,
nu flyktar från det fängslande
all lust, som lifvet har.
Nu dansa solskensfröjderna
i lustig ring på höjderna,
nu lämnas allt det ängslande
i mörka skrymslen kvar.

Nu komma svalor sträckande,
nu komma strålar, väckande
det frusna och det sofvande
ur stela känslors nöd.
Nu gunga böljor lekande,
nu susa vindar smekande,
nu svärma fjär'lar lofvande
sin tro åt ros så röd.

Nu brytas murkna grenarna,
nu röjas hårda stenarna,
nu drager, stängsel fällande,
det unga ut till strid.
Men allt det skärast spirande,
det blommande och sirande
står knoppande och svällande
i denna väna tid.

SIGRID ELMBLAD.

Iduns litterära pristäfling

för kortare noveller och uppsatser
har uppkallat icke mindre än **228 deltagare** och hrr prisdomare, skriftställarne
hr Thore Blanche och d:r **Sven Söderman**, ha redan begynt sitt granskningsarbete.
På grund af det ytterst lifliga deltagandet
blir detta emellertid både besvärligt och tidsödande,
hvidan de täjlande måste med tålmod afvakta resultatet.
Så fort möjligt blir, kommer detsamma att tillkännagifvas
i Idun — som vi hoppas till hugnad för både de segerrika bland täjflarne och först och sist vår stora litterärt intresserade läsekrets.

Stockholm i maj 1904.

Redaktionen af Idun.

Tvätt-Siden

till

Klädningar & Blusar

å 90 öre pr meter, tull och portofritt,
offerera

Schweizer & Co, Luzern S 6, (Schweiz)

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

EN BÖNEMAN. SKISS AF SIGURD P. SIGURDH.

VÅREN var kommen. Stararna hade för länge sedan slagit sig ned i sina fjolårsholkar, snattrade och hvisslade dagen lång för att så om kvällarna i flockar svänga rundt halmtäckta hus och gårdar, innan de slogo sig till ro för natten. Den första vipan var för länge sedan dårad och bybarnen voro som bäst i farten med att leta efter hennes ägg. Tussilago var redan slutblommad, vårlöken likaså och i stället stodo syrenerna färdiga att slå ut sina doftande klasar och häggen att döfva med sin ånga. Jasminernas betagande söta doft fyllde trädgårdsgångarna och bien surrade som bäst från blomman till blomman. Våren var på allvar kommen — den stod i sitt flor och bokskogen var klädd i sitt grönaste siden.

Vårarbetet var länge sedan undanstökadt. Vångarna stodo gröna af den allra som vackraste vårsäd och man beredde sig till att arbeta i torfmossarna i väntan på klöfver-skörden.

Slätten låg som en fager brud.

Men Ola Månsson på Spången var likväl inte nöjd. Visserligen stod hans hemman i vacker gröda, sina båda systrar hade han löst ut och hypoteket brådskadade det inte med. Sina nyårsräkningar och andra onera hade han redan klarat undan — Ola Månsson var en förmögen bonde — men ändå! Det är inte godt för mannen att vara allena och nu, sedan hans andra syster också flyttat hemifrån för att enligt Skriftens ord vara när sin make, kändes det så tomt i storstugan på Spången.

Och så var det en annan historia också.

På julkalasen hade Ola Månsson träffat riksdagsmannens Hanna. Aderton år var hon, slank och vacker, något tystlåten af sig kanhända och något blyg, men i öfrigt alldeles en flicka efter Ola Månssons sinne. Vidare rik var hon nu inte, men det gjorde ingenting. Ola hade tillräckligt för två. Och bara det att bli måg hos riksdagsmannens var mycket nog.

Till sin stora belåtenhet hade Ola också märkt, att riksdagsmannen såg honom gärna, bjöd alltid på kaffe och punsch, då de träffades inne i staden, och slog alltid fram med, att Ola borde gifta sig. Och det höll Ola med om, men längre kom det aldrig.

Ola slog sig visserligen ut för Hanna, dansade alltid med henne en dans eller två och hade en gång bjudit henne och hennes syster på teatern, men hade aldrig haft mod att säga henne, hvad som låg honom om hjärtat.

Så satte han sig en vacker dag i mars att skriva till henne. Han hade köpt så fint, ljusrödt papper och likadant kuvert och hade fått tag på "Brefställare för älskande". Den boken var så nyttig i detta fall och det gick

Verksamaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare- auktoriteter. Stärker nerverna och förhöjer kroppsbbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Retelke, Göteborg. Erhålles å alla apotek och kemikaliefärer. Tillverkare: BAUER & Co., Berlin. S.

**Lanolin-
Sana-Tvål.**

Garanterad ren, neutral,
mjölk och öfverfet.

Bästa Barntvål!
25 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

så lätt att ändra så, att det passade in på Hanna och honom. Och så skref Ola sitt friarebref med mycken möda och stort besvär, och när han fått det färdigt, tog han en häst och red med brevet till stationen närmast bortom Spången, ty han ville inte låta märka något på sin egen poststation.

Så väntade han svar, väntade i dagar och veckor, men intet svar kom. Han gick i kyrkan om söndagarna, och medan allmänheten böjde sig ner under syndabekännelsen, satt Ola Månsson i sin stol och sneglade mellan fingrarna öfver till Hanna. Men hon såg aldrig upp, och inte ens under predikan tittade hon en endaste gång bort till Ola.

En gång träffades de så på ett danskalas. Ola bjöd upp Hanna och dansade med henne. Under en paus, medan de hvilade med ryggar mot ett stort klädska, tog Ola mod till sig.

“Har inte Hanna fått brev?” frågade han.

“Jo då, många!”

“Ja, men jag menar — jag menar från mej!”

“Jo då, det också!”

“Och hvad blir så svaret?”

“Det förstår väl Ola Månsson, när jag inte svarar alls!”

Där stod nu Ola Månsson lika klok som förut, och för att dölja sin förvirring dansade han dansen slut, bockade sig och gick att spela knack med gubbarna hela den kvällen.

Och detta var orsaken till att Ola Månsson, trots den vackra våren och den lofvande grödan, var missnöjd — genommissnöjd på alltihop.

En dag kom hans kusin hem från Lund. Han hette Fredrik Larsson, läste juridik och kallade sig Mühlenhaus. Hans far var nämligen stor kvarnägare. Terminen var egentligen inte slut, men så var i stället fallet med kassan och därför reste “notarien” hem. Han och Ola hade alltid varit goda vänner och kusiner och trufdes godt samman. Ola bjöd på god mat och rökbara cigarrer, och hvarför skulle då inte notarien trifvas?

En vacker kväll sutto de båda kusinerna ute i trädgården. Notarien hade förmått Ola att sätta fram whisky och vatten — punschen var för tillfället slut. Och där pokulerades och dryftades politik och nationalekonomiska frågor och så, när flaskan var halftömd, kom samtalet in på flickor.

“Skål, gamla hederskula!” sade notarien och stötte sitt glas mot Olas. “Att du inte gifter dig? Tjugofem år, förmögen och herre på egen gård och grund! Det skulle tusan gå ungarlängre. Du skall lyda skriften: föröka dig och uppfylla jorden!”

“Ah, det är ju god tid!” menade Ola. “Se på dig själf!”

“Ja, jag! En fattig studerande! Jag måste ju vara färdig med examen först och så ha suttit mina ting. Och det kan allt dröja en

tid ännu. Fast kär har man ju alltid varit!” Och notarien vred sina gryende mustascher med själfbelåten min.

Ola Månsson bara teg och teg. Tankarna irrade hit och dit likt kolsyreperlorna i hans grogg, men han sade ingenting.

För att hjälpa honom på trafven, började så notarien.

“Tror du för resten inte, att jag vet, att du är kär i riksdagsmannens Hanna?” högg han till på måfå.

“Hur vet du det? Hvem har — har hon — har hon sagt något?”

“Nää!” svarade notarien, som nu var viss på, att han gissat rätt. “Nää, det har hon inte, men det måtte väl jag kunna se själf. Du hänger ju fast med ögonen vid henne, så snart ni träffas, och så är du blyg och vågar aldrig säga något åt henne. Det syns ju genast, att du är kär i henne.”

“Nåja!” Och Ola, som var innerligt glad öfver att få lätta sitt hjärta för en förstående vän, började att relatera alltsammans alltifrån danserna och brevet ända till hennes svar och sin stora hjärtesorg.

När han slutat, lutade notarien sig tillbaka i stolen och storskrattade.

“Ja, ni bönder — ja, jag menar ingenting förklenande med det — men ni hederliga bondsjälur äro er alltid lika. Träffa en flicka ett par gånger och så rusa sta' och skriva friarebref! Det är just så likt er! Att du inte hade bönenman också! Fy sablarna, Ola du, som är en verserad bonde, att klara ett frieri så klumpigt! Ser du, flickor nu för tiden äro ena så subtila — det betyder fina — själar, ömtåliga, spröda, för att använda ett skaldeord, att man måste vara mycket försiktig. Man skall uppvakta dem träget, se ömt på dem, smickra lite grand, flirta en smula, trycka deras hand då och då och så, när allt är färdigt, skall man inte skriva brev till dem, nej, man skall laga, att man får en ostörd stund och så ta flickan om lifvet och kyssa henne och säga, att man vill gifta sig med henne. Och då hinner flickan i häpenheten inte att säga nej och sedan skäms hon för att göra det. Så där ungefär skulle du ha gjort det. Skål!”

De drucko med hvarandra och Ola medgaf innerligen gärna, att notarien hade så rätt. “Skål!”

Och hur de så klarade hop det, beslöt man, att notarien skulle å Olas vägnar och för Olas räkning sondera flickungens hjärta och tala godt för Ola. Och det lofvade notarien. Skål!

Den närmaste veckan var notarien mycket upptagen. Han gjorde sig ärende till riksdagsmannens. Än var det ett protokoll att lämna, än en kungörelse, och så stannade han kvar till kväll och så följde flickorna honom på hemvägen, och han gick midt emellan dem, arm i arm, med studentmössan på nacken och sjöng studentsånger och kärleksvisor för dem. Och när han kom till lämpliga ord som t. ex.:

“Gråt ej, du fagra mö,
ögats glans, kindens ros får ej dö”

eller

“Mona, min tärna,
Mona, min stjärna,
evigt med rosor jag smyckar din stig”,

så tryckte han alltid Hannas arm i sin. Och då rodnade Hanna så vackert.

Men han blef egentligen aldrig riktigt ensam med henne, så att han kunde leta ut, huruvida hon tyckte om Ola Månsson eller ej. Och till svar på alla dennes oroliga frågor hade han endast en tröst att gifva — tålmod!

Och så gick äfven nästa vecka.

Nu är det så i södra Skåne, att så snart det börjar grönska i skogarna, far man om söndagarna till dans. Man lägger i lag — en tar mat med sig, en annan drycker, och så kör man, stundom flere vagnar högt, till en dansbana i en skogsdunge i närheten, dansar af hjärtans lust, bullar upp förråden, äter, dricker och har innerligt roligt.

Och så kör man hem i de ljusa, vackra nätterna, när slätten ligger tigande och vid och ur den bördiga åkern står en imma-från fet, doftande mylla och blommande klöfver.

Så gjorde man äfven nu en söndag.

Notarien var med, men Ola stannade hemma. Han hade på söndagen varit på barndop och skulle på kvällen fortsätta med barndopet i form af toddy och en stilla knack. Och man kan ju inte sköta två saker på samma gång.

Men notarien reste. Glad och skinande åkte han med ett sällskap ungdomar, bland hvilka äfven Hanna befann sig. Han berättade historier och sjöng och skämtade samt underhöll hela sällskapet.

Och när man kommit fram, lägrade man sig i en buskage, fick kaffet kokt och punschen fram och hade riktigt muntert.

Och den lilla skogen var full af folk.

Så kom musiken, spelade upp en smekande vals, där en esskornet höll melodistämman och bastubans dofva “pro”, “pro” höll takten, medan de öfriga instrumenterna skötte sig lite hur de själfva tyckte. Och så började man dansa.

På 5-öresbanan trängdes drängar och pigor, stampade och svettades, medan på 10-öresbanan åter de förmögnare svängde rundt, ideligen rundt i valser, polkor, “rhenlännare” o. s. v.

Solen hade gått ned och månen gått upp. Daggen föll som ett fint, fint duggregn och lade sig som pärlor i flickornas flåtor. Och alltjämt höll esskornetten melodien och bastuban takten.

Då dansade notarien med Hanna.

En vals, där ingendera sade ett ord, men där han kände, att hennes ögon sågo upp mot honom, medan hans mun nästan snuddade vid hennes hår.

De lämnade dansbanan, han tog hennes arm och förde henne ur trängseln in åt en sidogång i skogen. Nu skulle han tala för Ola.

De gingo tysta en bit och kommo så till en uthuggning, där månen lyste och dimmorna lekte likt älfvadans.

“Se, så vackert!” sade notarien. “Det är som älfvalek.”

“Ja”, sade Hanna.

“En sådan kväll är det stämning i. Då känns det så underligt om hjärtat. Gör det inte?”

“Jo”, sade Hanna.

“Det är riktigt som en kväll för kärlek! Har du aldrig tänkt på det, Hanna?”

“Nej!” sade hon.

“Det borde du göra”, sade notarien faderligt ömt. “Vet du, jag vet en ung man, som håller gränslöst mycket af dig och som inte begär bättre än att en gång få gifta sig med dig.”

“Ack!” sade Hanna och slog armarna om notariens hals, “jag håller ju också så mycket af dig.”

Och hennes mjuka läppar trycktes mot hans. Om åskan slagit ned, hade notarien ej känt sig mera öfverraskad. Här stod han — som bönenman för sin kusin — medan flickan omfamnade honom och han gång på gång kysste hennes friska mun.

Hvad skulle han göra? Inte kunde han förolämpa flickan med att säga, att ej han vore kär i henne, utan att det var hans kusin!

A. B. Gustaf Holmbloms Kappaffär.

Saisonens nyheter i elegantaste urval.

I billiga prislägen, utmärkta modeller. — 38 Vesterlånggatan 38.

Inte kunde han springa sin väg — det skulle sett löjligt ut, och notarien var rädd för allt, som kunde verka löjligt.

Så slog han armen om hennes lif och vid tanken på det ohållbara i situationen och den sorg och missräkning, han kanske komme att ofrivilligt bringa henne, kysste han henne varligt på pannan och sade:

“Tack, Hanna! Lilla Hanna, tack!”

Och så förde han henne utan ett ord tillbaka till dansbanan.

Så körde man äntligen hem. Natten var något kylig. Hanna satt bredvid notarien, insvept i en tjock schal, oberörd af de andras prat och skämt. Hon drömde om sin lycka. Men notarien satt tyst och rökte den ena cigarett efter den andra.

Då de kommo till vägen, som leder upp till Spången, hoppade notarien af och tog god natt. Till alla sade han “godnatt och tack för i kväll!” men när han tog Hannas hand, tryckte han den ömt och sade ett lågt “farväl!”

Och så försvann han under lönnarna i allén.

Han hade nästan tårarna i ögonen — ty han var i alla fall en känslig notarie — när han tänkte på Hanna och sig — och Ola. Inte hade han menat det *så*! Bara godt hade han velat för Ola och Hanna — och nu! Nu hade han som tredje man kommit in och mot sin vilja gjort henne sorg — och orätt mot honom.

Notarien tyckte, att lifvet var fånigt, och gick att lägga sig.

Vid frukosten dagen därpå möttes Ola och notarien. Olas blickar sågo frågande in i hans. Men han kunde ej möta dem.

Vid kaffet sade så notarien:

“Ja, tack nu för din gästfrihet, min käre Ola. Jag får allt resa i eftermiddag. Farsgubben har sändt mig ett litet “rek”, så det räcker.”

“Ska’ du resa? Och Hanna!”

“Ja, du Ola, det gör mig ondt om dig. Men hon — hon är kär i en annan. Det sade hon mig i går.”

“Jaså! Hm! Ja tack, Fredrik, för ditt besvär i alla fall!”

“Tack själf.”

På eftermiddagen reste notarien. Han har sedan dess ej återsett Hanna. Men Hanna är nu lyckligen gift med en grosshandlande i Karlshamn och har två barn.

Ola är däremot ogift. Likaså notarien. Han har förresten ej hunnit sitta ting ännu.

BRONSKVINNAN. BERÄTTELSE FÖR IDUN AF FRIDA LANDSORT.

4.

SÅ gingo några dagar, och det led mot november.

Hvar dag smög sig Nisse, när salongen stod tom, in till bronskvinnan. Snart hade han blifvit förtrogen med hvarje drag i hennes ansikte och hvarje linje i hennes gestalt. Och hans beundran hade ökats. Hos henne fanns ingenting, som han icke tyckte om. Hvarje finger på hennes upplyfta händer, hvarje veck på hennes klädnad var det honom en daglig fröjd att betrakta.

Och han hade upptäckt, att hon var klokare än alla andra. Allt, som rörde sig inom honom, kunde han tala om för henne, allt, som spirade i hans fantasi, kunde han bjuda henne. Aldrig missförstod hon honom som Fia, aldrig skrattade hon åt honom som modern, aldrig visade hon bort honom som fadern. Oföränderligt lugn och god lyssnade hon till honom. Fastän hon aldrig talade — hon hade nog kunnat, om hon velat, tänkte

Nisse — visste han, att hon förstod allt, hvad man sade. Kanske var det just därför, som hon aldrig skrattade.

Om Nisses förhållande till bronskvinnan visste ingen människa någonting. Nisse kände instinktivt, att denna kärlek måste hållas hemlig: ingen skulle ju kunna förstå något så märkvärdigt. Det var underbarare än någon saga. Och Nisse tänkte sig, att bronskvinnan själf, som var så hemlighetsfull, och som uppenbarat sitt rätta väsen allenast för honom, skulle tycka illa om, att han yppade deras gemensamma hemlighet.

När han var tillsammans med andra i salongen, såg han icke åt sin vän, utan låtsade, att han alls icke var bekant med henne. Endast någon gång, då han var säker på, att ingen gaf akt på honom, kunde det hända, att han under sina långa, döljande ögonfransar smög till henne en hastig blick af hemligt samförstånd. Detta beredde honom stort nöje och kom samvaron med de besökande att förefalla honom drägligare än förr. Han blef ännu mera fåordig än han varit, men han vande sig att ge mera akt.

Ibland roade sig Nisse med att föreställa sig, hvilken verkan det skulle göra, om han, när salongen en dag vore full med gäster, plötsligt skulle tala om för dem alla, att bronskvinnan där på bordet var hans bästa vän, som förstod allt och visste allt, fastän hon inte pratade och skrattade som de, och fastän ingen af dem kände henne eller i sin blindhet ens märkte, att hon fanns till. Hvad skulle då modern och de andra säga? Skulle de skratta åt honom? Naturligtvis. Ingen af dem var i stånd att fatta, hur vacker och klok hans vän var, och hur han höll af henne. De skulle nog rent af göra narr af både henne och honom, och för ingenting var Nisse så ömtålig som för gyckel.

Nej, allt som rörde bronskvinnan, måste hållas obrottsligt hemligt. Ingen människa på jorden finge ana eller misstänka det allra ringaste, icke ens moder Gabriella — minst af alla just hon.

Men när ingen var i salongen och Nisse en stund var på tu man hand med sin vän, anförtrode han henne sina iakttagelser och funderingar. Var han viss på, att ingen fanns i närheten och kunde höra honom, uttalade han orden halfhögt i ett slags högtidligt mellanting mellan tal och sång. Annars hviskade han orden till henne med stumma rörelser af läpparna och tungan.

Oftast talade han om modern. Ännu voro icke hennes ord den där födelsedagskvällen — drömda eller icke, visste han ju ej säkert — helt utplånade ur hans minne, och hans forskande ögon voro ofta länge fästa på hennes ansikte, allt under det han spändt lyssnade till hennes röst för att i den spana efter en enda ton af den stämman, som han en gång hört tala så underliga ord om skratt och gråt. Den stämman genljöd ännu inom honom, om än för hvarje dag med svagare klang.

Men han spanade och lyssnade förgäfvets. Moderns glittrande muntra väsen var som förr. Dock var där en skillnad: hon var rörligare, oroligare. Hennes gång var mera ilande, hennes rörelser hastigare. Hvar hon gick fram, var det skämt och lustighet omkring henne. Men det var, som om hon haft feber i blodet. Aldrig stod eller satt hon länge på samma plats. Hon kom och gick, ständigt glad och ständigt vänlig, men aldrig stilla, aldrig försjunknen i något. Hon var som en susande vind, som icke kunde lägga sig till ro, som en fladdrande låga, som icke kunde med samlad glans och värme stiga mot höjden.

För Båtbyggare och Båtägare.

Bästa *Engelska Skeppsbottenfärger* för såväl trä som järn, röd, brun, grön och hvit.

Tarr Wonsons, Copper-paint.

Båtfernissor för in- och utvändigt arbete.

Maringlue, “Jefferys”.

Penslar m. m.

WILH. BECKER.

Kongl. Hofleverantör.

5 Malmstorgsgatan 5.

— Filialer: —

24 St. Nygatan 24.

23 Götgatan 23.

5.

Det var en novemberdag i skymningen. Fadern och modern hade åkt bort till en middagsbjudning på en herrgård i stadens närhet, och Fia, som nyss serverat Nisse hans ensamma måltid, satt nu i köket och åt sin middag tillsammans med de andra tjänarinnorna.

Nisse var allena med sin vän i salongen och anförtrode henne, enligt sin vana, halfsjungande sina tankar.

“Du skulle ha sett moder Gabriella, när hon reste bort. Hon var det allra vackraste i hela världen. Fader Lennart var svart och hvit. Det är han alltid, och det ser så enformigt ut. Han kallade henne sin ros. Det lät så vackert, men inte tyckte jag, att hon var lik en ros. Hon var lik solen på himlen, var hon. Och klädningen var så tunn och lätt som luft. Hon hade tagit ett stycke blå himmel och klädt sig i. Hon skulle nog dansa också i den klädningen.

De talade med hvarandra om en herre, en som kom hem i höstas från Paris och som de träffat på bjudningar förut. Jag undrar, hvad Paris är för en stad. När jag blir stor, skall jag ta reda på det. Jag skall resa dit och komma hem igen, jag också. Men jag skall inte bli målare som den där herrn. Jag skall bli doktor som fader Lennart och göra alla människor friska. Det tycker jag är det allra snällaste som finns, för det är så tråkigt att vara sjuk.

När jag var liten, var jag också sjuk. Jag hade någonting, som hette difteri. Men det minns jag inte alls. Jag har bara hört talas om det, och fader Lennart gjorde mig frisk. Och sen hade jag mässlingen. Det minns jag, för det var inte så länge sedan. Det var så tråkigt att ligga i sängen om dagarna också, och det värsta var, att de hade hängt mörka skynken för fönstren, så att jag inte kunde se någonting knappast. Fia satt där och berättade sagor för mig, men det var så tråkigt att aldrig få se solen. Mörker är så otäckt, när man är vaken. När man sover i det, gör det förstås ingenting.

Jag undrar, om det dröjer länge, innan jag blir stor. Nu skall jag lära mig läsa. Det sade fader Lennart i morse. Han sade, att det skulle vara efter den gamla kristna metoden och inte efter ljudmetoden. Det begrep jag inte alls, men moder Gabriella hotade honom med fingret och skrattade och sade, att man borde betala för att få säga sådana rysligheter. Men nu skall Fia i alla fall lära mig att läsa, för det kan hon, fast hon är dum och just ingenting begriper. Och sen skall jag gå i skola och lära mig allting och fader Lennarts stora, tjocka böcker, för dem måste man kunna, när man skall vara doktor. Där står det, hur man skall bära sig åt, när folk ä’ sjuka.

Använd **JANSSON & C:os**
KORSETTER

modell
INGEBORG

sista pariserfacon, finnes i alla finare manufakturaffärer i Sverige.
Filialer: Stockholm, Göteborg, Malmö, Helsingborg.

Men först skall jag ta reda på allt möjligt annat. Fader Lennart vet det också förstås, men han kan inte tala om allting för mig, när det finns så förfärligt många sjuka.

Och moder Gabriella har inte tid, hon är jämt borta på bjudningar eller också har hon främmande. Hvad det skall tjäna till, begriper jag inte än, men när jag blir stor, skall jag ta reda på det med. Jag skulle tycka mer om moder Gabriella, om hon vore hemma och inte hade så mycket folk omkring sig alltid, och om hon inte skrattade så mycket. Förut, när jag inte kände dig, var jag så ledsen, att jag inte hade någon att säga allting åt. Nu gör det inte så mycket, att fader Lennart och moder Gabriella inte ha tid med mig, och att Fia är så dum. Hon kan ju ändå lära mig läsa, och sen skall jag läsa riktiga böcker och slå igen Snuskepelle och aldrig titta åt honom mer." Nu kom Fia och ropade på Nisse. Det hade blifvit så skumt, att hon icke såg honom, där han satt uppkrupen i en hvilstol framför lampan, och för resten skyndes han undan af den vidlyftiga lampskärmen.

"Ska vi läsa nu?" frågade Nisse ifrigt och kröp ner ur stolen.

"Är det så brådt?" skrattade Fia. "Vi ha ju inte köpt abc-bok än."

"Fader Lennart har nog någon", ifrade Nisse.

"Jag skall se efter i bokskåpet," svarade Fia beredvilligt.

Hon kände sig genomträngd af viktighet, sedan doktorn på morgonen frågat henne, om hon hade lust att lägga grunden till Nisses blifvande lärdom.

Om en stund hade Fia lyckats snoka reda på en gammal abc-bok, som i många Herrens år fört en onyttig tillvaro, gömd och glömd bland andra gamla afdankade böcker allra nederst i doktorinnans bokskåp, där det för öfrigt icke fanns stort annat än romaner.

FRÅN INVIGNINGEN AF DEN NYA EVANGELISKA KYRKAN I ABBAZIA. 1. KONUNG OSCAR OCH STORHERTIGINNAN AF LUXEMBURG MED SVIT LÄMNA KYRKAN EFTER INVIGNINGSGUDSTJÄNSTEN. 2. BESÖK I BILDHUGGARATELIERN, DÄR KYRKANS KRISTUSBILD FÖRFÄRDIGAS. E. JELUSSICH FOTO.

Den var så gammaldags, att den var försedd med tupp, och vid den omständigheten fäste Fia stora förhoppningar.

När Fia och Nisse slagit sig ner vid lampan i barnkammaren, var det den tuppen, som Fia först visade Nisse på, under det att hon berättade om dess förmåga att värpa åt snälla barn, som voro uppmärksamma och duktiga att lära.

"Asch, ägg!" sade Nisse. Ägg var icke hans bästa mat.

"Ägg!" härmade Fia. "En tupp är ingen höna", upplyste hon. "Tuppen värper sockergryn och karameller".

Då blef Nisse belåten, och undervisningen tog sin början. Fia var helt förvånad öfver Nisses läraktighet och fann till sin glädje, att han hade bättre förstånd, än hon trott. Nisse blef frestad

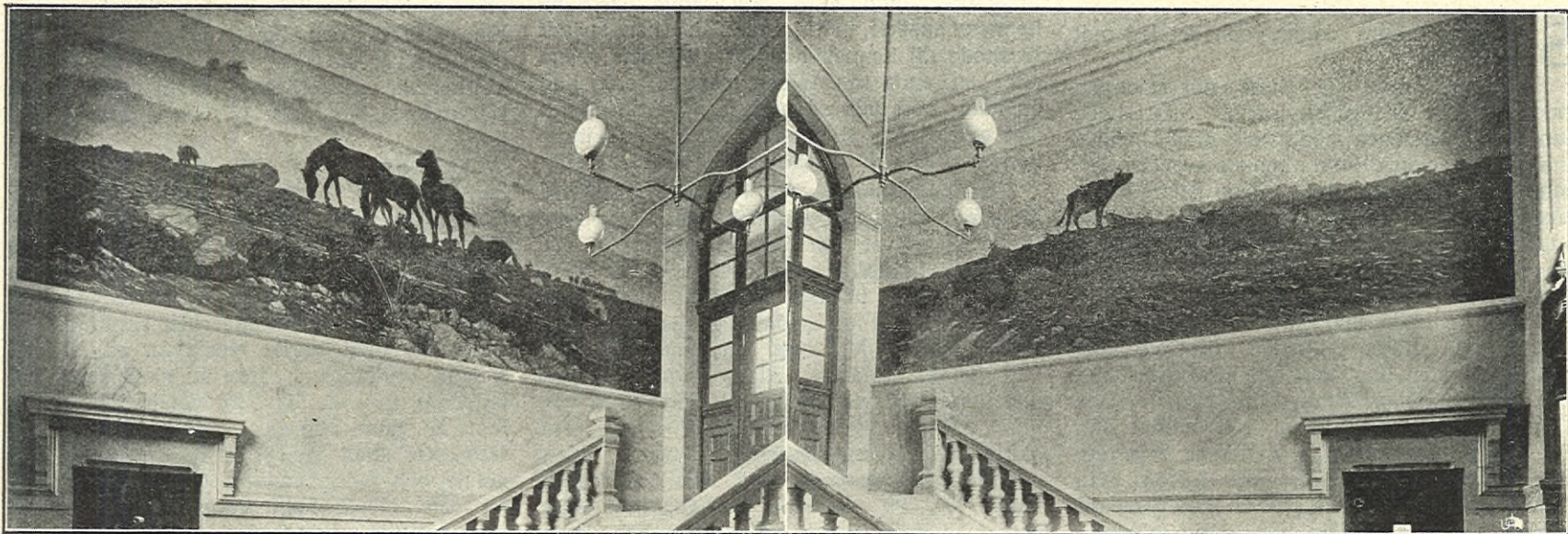
till att göra frågor och invändningar, men när han märkte, att Fia liksom förr icke tyckte om det, inskränkte han sig till att girigt uppsuga hennes undervisning. Utan kritiska invändningar lärde han sig, att b a säger ba och icke bea, o. s. v., och Fia var stolt öfver hans snabba framsteg.

(Forts.)

KONSTEN I SKOLAN.

DE VACKRA idén att pryda våra skolor med konstverk, en idé, som för några år tillbaka framkom hos ett antal konstnärer och kulturvänner inom hufvudstaden och omedelbart började realiseras, har i dessa dagar ytterligare främjats af fröken Eva Bonnier, den talangfulla målarinnan, i det hon till den nya folkskolan på Östermalm skänkt två dyrbara väggmålningar. Dessamma ha anbragts på ömse sidor om stora trappuppgången i byggnaden och lära kosta cirka 10,000 kronor. Målningarna, af hvilka vi i detta nummer meddela afbildningar, äro utförda i olja af Nils Kreuger och återgifva ett stycke Ölandsnatur med betande boskap.

Samma skola motser snarligen ytterligare ett par konstverk, två skulpturer af Jerndahl, statyn "Mot aftonen" och "En gammal man", bägge två förut exponerade. Konstnären håller just på med att utföra dem i sandsten och de skola placeras i den midt för entréen utbyggda delen af vestibulen. Äfven dessa konstverk äro skänkta af fröken Bonnier.

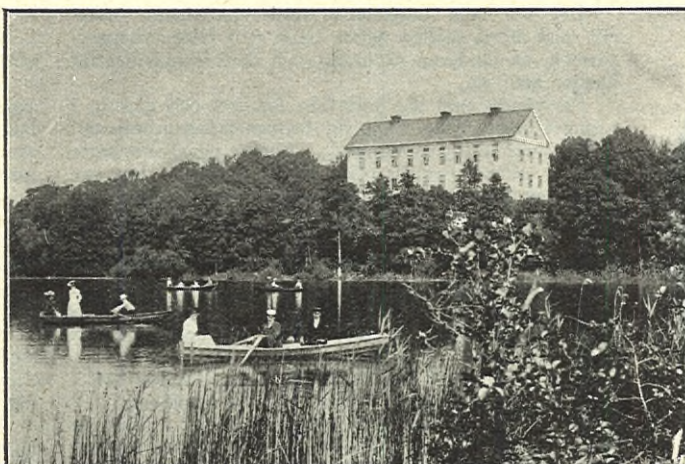

DE NYA VÄGGMÅLNINGARNA AF NILS KREUGER I NYA FOLKSKOLAN PÅ ÖSTERMALM. A. BLOMBERG FOTO.

TÄRNÖ SLOTT.
ETT LYCKLIGT HEM.

VID DEN i hundratals bukter slingrande sjön Långhalsen i Södermanland reser sig på en höjd Tärnö gamla slott, spökslottet, såsom man skulle vilja kalla det, när det i aftonsolens sken speglar sig i vågen och det röda tegeltaket och de höga, smårutade fönstren glöda och skimra med trolsk glans, eller när det, omgifvet af sin livvakt af rimskrudade, knotiga, sekelgamla ekar, stelt och liflost i nattlig timma behärskar mån-
begjuten, snöig nejd.

Tärnö är ett hos oss väl känt namn, ty det var ju där Gustaf Vasa i början af sin hjältebana såsom jagad flyktig förklädd gästade sin syster och sväger. Också har mången fär-

gård, som dess förste ägare af Strömfeltska ätten gjorde till fideikomiss. Det praktiga slottet har han hyrt ut till fröken Otilia Ambrosiani, som för fyra år sedan dit förlade sitt mångåriga, välkända pensionat.

Åt Tärnö pensionat skulle man vilja gifva vintertid det vackra, tyska namnet *Feierabendhaus* (Feierabend = helgdagsafton), ty då utgöras medlemmarna i det ombonade, bekväma och väl skötta hemmet hufvudsakligen af sådana personer, herrar och damer, som i följd af årens mängd, livvets pröfningar och andra lidanden dragit sig undan städernas oro och larm till denna afskildt belägna, ljufliga fristad i skötet af en härlig natur.

Men när majols börjar le, blir det lif och rörelse i de ståtliga slottsgemakerna, ty då begynna rustningarna och omflyttningarna för emottagandet af de

1, TÄRNÖ SLOTT FRÅN SJÖSIDAN. 2. STORA SALEN PÅ TÄRNÖ MED GUSTAF VASAS TRÄSTOCK I KAKELUGNSVRÅN OCH ULRIKA ELEONORAS OCH FREDRIK I:S PORTRÄTT. 3. SALONGERNA PÅ TÄRNÖ MED VÄRDINNAN FRÖKEN O. AMBROSIANI. DAGMAR ERIKSÉN FOTO.

dats dit endast för att se den källare, där han höll sig gömd — en tilldragelse, af Hörberg förevigad på en duk, som täcker ena kortväggen i den stora, nio alnar höga matsalen — och den långa, nu i ett kakelugns hörn placerade trästocken, däri han under denna sin overksamhets tid förstrött sig med att göra konstnärliga inskrifningar.

Det Tärnö hus, som en gång härbärgerat befriaren, utgjordes af en liten, tornlik, kvadratisk byggnad af sten, hvaraf det ännu finnes kvar ruiner på berget vid den gamla köksträdgården.

Grunden till det nuvarande boningshuset lades, enligt gårdens häfder, år 1626 af den myndiga fru Ebba Grip, gemenligen kallad "pintorpafrun", sista ättlingen af Bo Jonsson Grip och gift med Svante Gustafsson Banér. Af den byggnaden återstår ej mer än de två och en half alnar tjocka murarna af tegel och gråsten.

När landshöfdingen friherre F. G. Strömfelt 1795

köpte Tärnö, var corps-de-logiet blott en ruin. Det är från honom dess nuvarande inredning förskrifver sig.

Tärnö historia är egentligen en förteckning öfver dess ägare, öfver en lång följd af arf, oftast från kvinna till kvinna, med sådana namn som Brahe, Grip, Banér, Sparre, Lewenhaupt, Horn, Rosenacker, Örnfelt, Mejerhjel, Mannerheim och Strömfelt.

Såsom förhållandet är med de flesta gamla historiska gårdar, spira äfven kring Tärnö sagan och sägnens underblommor, som där alltjämt skjuta nya skott. Sägner om "pintorpafrun" lever ännu ett friskt lif bland traktens befolkning. Den lyder så:

En vacker dag infinner sig en utarmad torpare hos den stränga fru Ebba Grip och beder ödmjukligen om en tunna råg. "Lika omöjligt, käre far," svarar fru Ebba barskt, "som för dig att köra hit upp på gården den stora eken där nere på kullen". Torparen, som känner sin matmors kynne, går hopplös sin väg. I allén möter han en liten, gråklädd tomtegubbe, som ger sig i samspråk med honom. För denne klagar han sin nöd och beskärmar sig öfver den hårda frun på slottet. "Åhå!" skrattar gubben. "Inte annat! Gå du bara hem efter häst och vagn. Nog ska' du få upp eken". Torparen gör så, som gubben sagt, och när han kommer tillbaka med sitt fordon finner han tomtten bredvid eken, som ligger kullfallen, uppryckt med rötterna, och jämte honom en stor, svart häst. Eken lassas på vagnen, den svarta hästen spännes för vid sidan af den andra, och den lille gråmannen följer med. I backen stegra sig de båda dragarna. "Klå på Svante Banér!" säger gubben och pekar på svartingen. Torparen lyder och skriker: "Hopp, hopp, Svante Banér!" Och så bär det i väg uppför backen och öfver gården med sådan fart, att hela ekipaget försvinner i sjön, bakom huset, som af eken blifvit så skrapadt, att rappningen flugit af på ena hörnet, hvilket sedan dess aldrig mer kan lagas. Fru Ebba står i fönstret och ser på. När hon hör torparens rop, känner hon igen sin man i den svarta hästen. Samma dag dör Svante Banér.

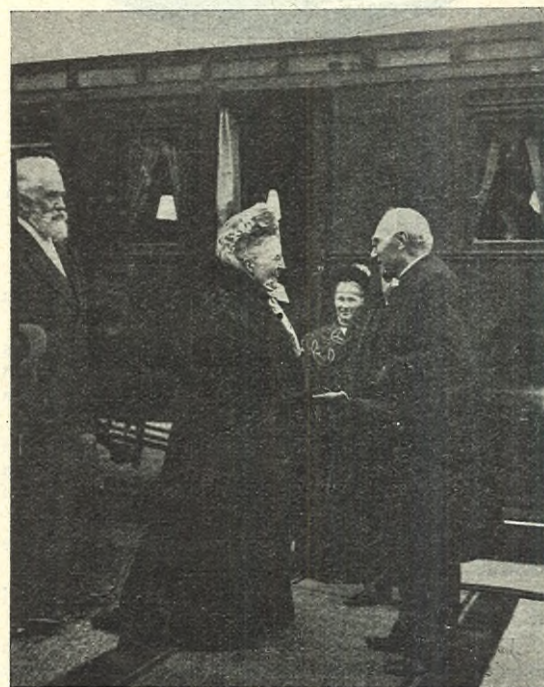
I slottets rymliga sal, på väggen midt emot Hörbergs Gustaf-Vasa-målning, hänger mellan fönstren ett oljeporätt i kroppsstorlek af fru Ebba Grip. Faller det ner, säger en annan sägen, så inträffar någon stor olycka på Tärnö, eller också bådär det ägarens snara död. Senaste gången den taflan föll ned, hände det, mycket riktigt, att herren till Tärnö omedelbart därpå afled. Då lät dennes son, försiktigt nog, fästa "pintorpafruns" konterfej på en i väggen innmurad järnstång. Sedan dess har ingen lidit men af fru Ebba Grip, som tyckes alltfört vara ställets onda genius.

Den nuvarande innehafvaren af Tärnö, öfversten friherre H. Strömfelt, bebor ej själf denna sin fäderne-

många sommargästerna: hela familjer, barn och ungdom, som genom sitt muntra glam och sina landliga förströelser förvandla, ända till höstlofvens fall, det stilla "helgdagsaftonhemmet" till ett af de gladaste och angenämate sommarställen inom Sveriges gränser.

Således föres äfven i tjugonde seklets morgon spiran på "pintorpafruns" borg af en kvinnohand. Men nu är spiran blomsterlindad, ty handen som håller den, styres af en intelligens, en vilja och ett hjärta, som länge och med aldrig sviktande mod i detalj praktiserat det nya, svåra budet: "Du skall älska din nästa mer än dig själf," och af ett solskenslygne, som alltid lyckas jämna ut rynkorna i trumpna anleten, skingra molnen på mulna pannor och tända leenden i sorgsna blickar.

GUNNILA VON DÜBEN.

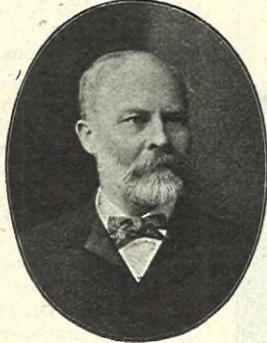
DROTTNING SOFIAS ANKOMST TILL HONNEF DEN 30 APRIL. BORGMASTARE WAECHTER (TILL VÄNSTER) OCH PASTOR DANIELS (TILL HÖGER) MOTTAGA HENNES MAJESTÄT VID BANGÅRDEN.

A. ZALEWSKI, FOTO.

DEN AMERIKANSKA OPERASÅNGERSKAN GERALDINE FARRAR, KUNGL. TEATERNS NUVARANDE GÄST.

UR DAGSKRÖNIKAN.

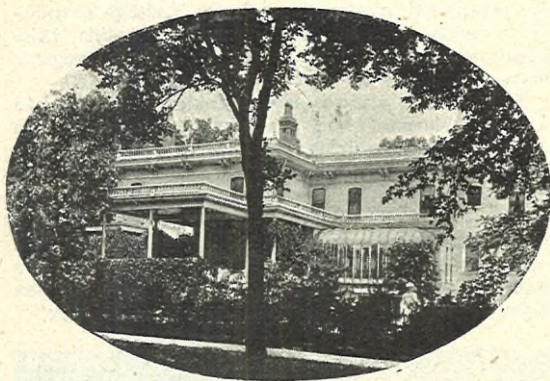
FRU HODGES,
FÖDD HALLBERG.ARKITEKT
L. G. HALLBERG.

ETT LYSANDE SVENSKT-AMERIKANSKT BRÖLLOP — skrivnes till Idun — firades nyligen å den natur-sköna egendomen »Elfsborg», belägen i Evanstone, en fashionabel förstad till Chicago, i närvaro af öfver nio hundra inbjudna gäster. Bruden var den berömda skönheten fröken *Marie Josephine Hallberg*, äldsta dotter till den framstående svensk-amerikanen arkitekten *L. G. Hallberg* från Näs i Västergötland, där hans 90 år gamla moder fru *Mary C. Hallberg* ännu är bosatt. Brudgummen var *mr Stewart Cornwall Hodges*, tillhörande en af Pittsburgs förnämsta familjer.

Bröllopet firades, som sagdt, å herr Hallbergs ståtliga egendom »Elfsborg», och vigseln förrättades af Rev. Dr: Arthur W. Little från St Marks Episcopal kyrka. Ett altare, prydt med grönt, påskliljor och tända ljus, hade särskildt uppförts i stora salongen. Toaletterna voro utsökta och bröllopspresenterna likaledes.

De nygifva företogo strax efter vigseln en resa till New-York och vidare till ön Cuba.

Herr Hallberg, som var en ansedd arkitekt redan i sitt fädernesland och mycket anlitad särskildt af de Dicksonska familjerna, öfverflyttade till Chicago för omkring trettio år sedan och anses nu som en af Chicagos mest framstående arkitekter. Han är högst förmögen och utöfvar stor gästfrihet i sitt eleganta hem.

ARKITEKT HALLBERGS VILLA ELFSBORG.

EN BARNSKO. UTKAST AF GEORGIA BARTHOLIN DAHLANDER.

DE HADE sagt hvarandra sitt sista farväl . . .

Kall och med stora, tårösa ögon hade hon sett honom försvinna genom dörren.

Förberedelserna till resan voro avslutade, kofferten var packad och låst, och i resväskan fattades blott några mindre toalettsaker för att också den skulle kunna stängas till.

Med största noggrannhet hade hon afskiljt och ordnat allt, icke en bok, icke den minsta småsak hade hon tagit med sig, som icke tillhört henne, innan hon blef gift.

Men ännu var det en timme kvar, tills vagnen skulle komma . . .

Hon tog sig för att rastlöst gå fram och tillbaka i de halftomma rummen.

Utän att tänka på det, stannade hon då och då och rättade på en tafsa, som kommit att hänga litet snedt på väggen, eller jämnade ut ett ställe på den tjocka bordduken, där det ännu syntes märke efter ett borttaget album, och försökte till och med att lägga en annan bok på den tomma platsen, men uppgaf det igen, utan att kunna göra sig reda för orsaken.

Hon kastade en blick mot fönstret, där det såg så tomt ut efter sybordet och blommorna.

Det var som tomheten störrade emot henne öfverallt med stora, ihåliga ögon. Hon frös mitt i sommarvärmen, så tänderna skallrade, och dock brände hennes händer som eld.

Så vände hon sig bort från fönstret och gick in i rummet näst intill, som var hennes mans arbetsrum.

Här var allting oförändradt. Nästan omedvetet satte hon sig på sin vanliga plats vid skrifbordet. Det var liksom en hvila för sinnet att se på alla de kända sakerna, som stodo orörda hvar på sin plats. Allting här inne, från *Madonna della ducca*, som hängde öfver skrifbordet, till den fula fläcken på golfmattan efter det kullslagna bläckhornet, var som en del af henne själf.

Men snart skulle andra sitta, där hon nu satt, och se på samma saker och dock se på allt med helt andra ögon . . .

Ack, hur lifligt kom hon inte ihåg, när hon satt i den här stolen första gången, här vid skrifbordet, — den hade utgjort hennes förnämsta julklapp till honom första julen efter deras bröllop! Med hvilken stolthet hade hon icke köpt den för sina inbesparade hushållspengar!

Ja, den gången log hela lifvet emot henne i öfverströmmande jubel. De hade ju också varit så lyckliga, så unga, så fulla af hopp och tro på framtiden.

Men hur hade då detta kommit in i deras lif, allt detta mörka, tunga, bittra, som nu hade åtskiljt två människor, hvilka börjat sitt samlif med så stora förhoppningar? Hvem var den skyldige? Hvilkendera hade tagit det första steget utför, som sedan med omtänslig makt dragit dem ned i afgrunden?

Där hon nu satt och i tankarne lät blicken glida tillbaka öfver det förlutna, tyckte hon sig icke kunna afgöra den frågan.

Hade hon kanske ställt för stora fordringar på honom?

Hon kunde minnas, att han sagt en gång, att i ett äktenskap kunde man aldrig fordra för mycket. Men ack, det var *då* det — sedan hade hon så ofta fått höra motsatsen.

Hon tyckte sig ha gifvit honom allt, tills hon blef som en utkramad citron, utan saft och must.

”Jag fordrar så litet,” hade han en annan gång sagt. ”Men hvad jag alltid måste se omkring mig, för att icke förlora modet, det är glada människor, idel lefnadsfriska viljor, inga sura miner, inga tårar.”

Ja, det kunde nog låta säga sig, det lät så enkelt och lätt — men var det också vid närmare granskning lika lätt att uppfylla denna fordran?

Att vara glad, så länge lifvet var som en munter lek, så länge lyckans solens lyste upp i alla vrår och vinklar, ja, det var ju icke någon konst.

Men när de mörka, tunga timmarna kommo, när hvardagslifvets tusen små nålstick sårade och pinade, när näringsbekymren satte foten innanför dörren, när mannen kom hem trött och utpinad efter dagens mödor, som dock icke hade inbragt det nödvändiga, när räkningarna strömmade in, som icke kunde betalas, och hushållspengarne, hur mycket man än vände och vred på styfrarne, icke ville räcka till — hvem kunde då alltid vara glad?

Kunde hon väl rå för, att hennes nerver slutligen blifvit som hårdt spända trådar, hvilka vid minsta ryck eller tryck fingo hela hennes lekamen att darras?

Hur många gånger hade hon icke föresatt sig att se glad ut — trots allt! Hon kunde gå där hemma och längta efter att få höra hans välkända steg i trappan, hon kunde gå där och pynta och ställa med allt i hemmet för att det skulle se så inbjudande ut som möjligt och ingenting skulle saknas. Men så drog det ut på tiden, han kom inte hem, då han hade sagt, och så smögo sig alla de oroliga tankarne öfver henne och jagade upp hennes fantasi, tills hon icke längre visste hvad hon själf gjorde.

Om han då, när han ändtligen kom, hade kunnat säga henne ett vänligt ord eller bara med några smekningar försökt att lugna henne, så hade kanske allt kunnat bli godt igen.

Men vanligtvis var han icke mindre nervös än hon, och så kom det till hårda, häftiga ord, ömsesidiga förebråelser, tårar och beklaganden, för hvar gång allt mer upprifvande, tills de slutligen icke visste så noga själfva hvad de sade. Och alla dessa bittra ord lågo sedan och gnagde som en tagg i ett öppet sår, hvilket aldrig fick lof att läkas.

Aldrig hade hon likväl upphört att älska honom, han var henne ännu lika kär som i ungdomens första dagar. Men just därför hade hans ord sargat som glödande tänger.

”Om du kunde lära dig att se lifvet sådant det är,” hade han sagt. ”Om du kunde lära dig att låta detta vara detta och icke blanda ihop alla möjliga saker, som icke ha ett spår med hvarandra att göra . . .”

Därtill hade hon svarat, att det kanske kunde bero på hennes beklagansvärda brist på logik, att hon icke kunde pressa in i ett och samma fack allt, hvad hon tänkte och kände.

”Förstår du icke,” hade han då tillagt, ”att du väcker upp allt det dåliga inom mig och kommer mig att förakta mig själf genom dessa evinnerliga scener?” . . .

Hon såg sig omkring med stora, förskrämda ögon i det mörka arbetsrummet, det var som om väggar och dörrar slungade emot henne förebråelser och hat.

Hon for upp med ett skri och gick fram och tillbaka på golvet i jagande ångslan. Plötsligt stannade hon. Hennes blick hade hejdat af en liten blå handstump, som stack fram ur en skrifbordslåda. Mekansiskt böjde hon sig ned för att stoppa in den.

Hon drog ut lådan och påträffade där, mellan en hel del andra gamla saker, en liten barnsko af blött siden. ”Lillans första sko” — stod det skrifvet på en vidfästad papperslapp. Hon tog upp den lilla tingesten och betraktade den med en egendomlig, bäfvande känsla.

”Barnet mitt, barnet mitt,” upprepade hon och smekte den varligt med sin fina, mjuka hand. ”Lilla Agnes, hjärtebarnet mitt, hvarför fingo vi inte behålla dig . . .?”

Öförmärkt runno tårarne utför hennes kinder och föllo som stora, klara pärlor ned på den mörka resdräkten.

Hur hade icke detta lilla väsen med all sin omedvetna kärlek förmått att knyta dem närmare samman! De små armarna gjorde ingen åtskillnad, utan sträckte sig lika ifrigt mot dem bägge. Inför denna lilla oskyldiga vareelse måste alla missförstånd vika; barnet finge blott se glada ansikten. Och den lilla växte till och fyllde hela huset med sitt glada skratt, och de små knubbiga fingrarne förstodo så lätt och behändigt att utjämna alla skrynklor.

»O, hvarför gick du ifrån oss?» snyftade hon.

Hur väl kunde hon icke minnas den natt, då barnet insjuknade! Själf hade hon också varit sjuk för tillfället, så att hennes man ensam hade måst gå fram och tillbaka på golvet med det stackars andfädda barnet i sina armar. Och dock hade ingen af dem varit så värst orolig; de hade varit så unga och oerfarna. Och sedan, då de fingo klart för sig, att den lilla sjuka varelsen icke skulle få stanna hos dem längre här på jorden, då de sutto där på hvar sin sida om lillans dödsliäger och lyssnade till de tunga, flämtande andedragen — då hade deras händer sökt hvarandra och deras blickar mötts i oändlig sorg, men också i full förtröstan om, att deras ömsesidiga kärlek skulle hjälpa dem att uthärda sorgen och saknaden.

— — Gud i himlen, hur var det möjligt, att två människor, som ägt en så stor rikedom tillsammans och mistat allt, någonsin kunde öfvergifva hvarandra!

Nej, det kunde icke vara möjligt, det fick icke ske, de voro ju icke längre två fria, oberoende vareelser, utan tillhörde hvarandra med hela sin förtid, med hela sin framtid. Och hade de icke lofvat inför Gud att följias åt i lust och nöd . . .

Hon for upp vid en ringning på tamburdörren. Det var stadsbudet, som kom för att hämta hennes koffertar.

Ett ögonblick stod hon villrådig, innan hon beslöt att gifva honom återbud. Hon *måste* tala med sin man ännu en gång. Hon hade blifvit rubbad i sitt en gång fattade beslut. Hon *kunde* icke resa sin väg och för alltid öfvergifva lilla Agnes' fader.

Det gick plötsligt upp för henne, hur tomt och ödsligt det såg ut i de kära gamla rummen. Och i nästa ögonblick började hon redan packa upp sina saker igen och ställa dem tillbaka på sina vanliga platser.

När detta var gjordt, gick hon in i sängkammaren, satte upp håret och ordnade sin toalett. Längre stod hon framför spegeln och granskade sitt eget yttre, rädd att hon skulle förefalla sig själf alltför olika mot hvad hon en gång hade varit.

Hon kom att småle åt sin egen ifver att få bort ett litet märke på sin ena kind, som hon icke tyckte sig ha sett förr — det var så länge sedan hon betraktat sig själf på detta sätt.

Så for den tanken med en naggande smärta igenom henne: tänk, om han inte kommer hem, tänk, om han ute hos andra söker tröst för hvad hemmet icke mera kan bjuda honom?

Hon tryckte händerna mot sitt hjärta för att tvinga sig till att vara lugn; hon kände, att om han nu skulle utebli, så kunde hon icke längre behärska sig själf.

Men i detsamma fick hon höra en nyckel vridas om i förstudörren och kände igen sin mans steg ute i tamburen. Stilla, ljudlöst gick hon ut emot honom med handen utsträckt som till bön om förståelse.

»Hugo, jag kan icke resa . . . behåll mig hos dig . . . låt oss hjälpas åt att glömma och förlåta.»

Hon hade slutit sig tätt till hans bröst med en hastig rörelse och slungat armarne om hans hals.

Han kände, hur den fina mjuka kvinnokroppen, skälfdes i hans armar. Också han hade haft en het strid att utkämpa i dag med sina minnen, också han hade till fullo insett det onaturligt sönderslitande i den beramade skilsmässan. Han hade grufvat sig för att komma hem vid tanken på att han icke där skulle återfinna henne, som i så många år hade delat allt med honom, och han hade icke kunnat undgå att förebrå henne, att hon så lättvindigt velat slita sig lös från honom och utan tårar hade sagt honom sitt sista farväl.

Och nu låg hon där i hans armar, hviskade ömma ord i hans öra om försoning och glömska!

Långsamt lösgjorde han sig, drog henne med sig in i sitt arbetsrum och fick henne att slå sig ned bredvid honom i soffan.

Och då de sutto där sida vid sida, berättade hon för honom om allt, hvad hon tänkt och lidit hela denna långa dag och hur den lilla bortglömda barnskon hade väckt till lif alla minnena om deras gemensamma sorger och fröjder.

»Ser du, det är Agnes, som icke vill, att hennes föräldrar skola öfvergifva hvarandra, hon vill från sin värld kunna se ned till oss och veta, att vi följas åt äfven utan henne.» slutade hon.

»Men, Alma, tror du också, att detta kan komma att fortvara? Tror du icke att det blott är en ögonblickets stämning, ett sista upplammande af våra känslor?» frågade han.

»Nej, det tror jag icke; jag vet att det kan komma mången hård kamp, många kvalfulla stunder, jag vet att vi ömsesidigt måste ha en fast vilja att hålla ut i striden och icke tro, att allt på en dag kan förändras. Men jag tror också, att, om du som jag under denna förmiddag på allvar känt, hur omöjligt det är för två människor, hvilka delat ett så innerligt samlif som äktenskapet medför, att skiljas åt, utan att för alltid förlora det bästa i lifvet, så skall detta kunna luttra och stärka oss att blifva bättre, mera öfverseende med hvarandras fel och svagheter. Jag tror, att kärleken äger denna förmåga, så att om också den första ungdomens glada känslorus fördunstar, framspirar i dess ställe den djupa, rena, ömma kärleken, som tål allt och fördrager allt, för att den icke kan annat. Vill du som jag försöka att lefva lifvet på sådana villkor? Jag kan icke lofva dig en ogrumlad fröjd, men jag lofvar att söka dela allt med dig och bättre förstå dig i alla sådana fall, som förut varit mig en olöslig gåta. Vill du det, för min, för din egen skull och för vårt lilla döda barns skull?»

»Ja, Alma, låt oss från denna stund börja lifvet om på nytt,» hviskade han med tårfull stämning och drog sin hustru ömt intill sig.

»Tack, Hugo, och tack, du lilla kära barnsko, som stod mig bi under det svåraste ögonblicket i mitt lif!»

I VÄRLUFT. SKISS AF HILLIS.

DET HELA var en ytterst fatal historia. Då han sent på natten gått hem från ett muntert lag, hade han råkat slå omkull och skada sitt ben så illa, att veckor, ja, kanske månader skulle gå åt, innan han kunde använda benet igen.

»Åh, beklaga dig inte!» så hade en vän sagt, »du sitter ju så bra, där du sitter. Skrivna kan du ju lika bra ändå. Det kan bestämt behövas, att du kommer litet i lugn. Du har stökat om duktigt en tid.»

Ja, det var då sant. Han hade roat sig bra den sista tiden. Han hade blifvit så firad, blifvit dagens hjälte genom sin sista bok. Alla hade rosat honom, han var damernas gunstling och den förste i kamraternas glada lag. Han hade druckit af det eldiga vinet, som kallas nöje, han hade druckit så mycket, att han ej kunde vara det utan.

Därför blefvo dagarna honom nu så långa. Förr hade de ej räckt till, han hade då måst göra äfven natten till dag, men nu, nu kröpo de fram. Vännerna, de hade blifvit allt mera sällsynta. De tyckte icke, att han var lustig längre.

Hvad var han då för dem? En, som road dem bra och som ock betalade bra. En, som alltid hade börsen full och öppen. Nej! Det var tarfligt af hans vänner. — Men var det icke lika tarfligt af honom att tänka så? Nej, det hade han rätt till! Han hade gifvit sina vänner så mycket de velat ha. Nöje, lustbarheter, sällskap, tid — — Då hade han rätt att kräva igen.

Så tänkte Verner och blef alltmera dystert. Han tog en bok för att fördrifva tiden, men han lade den snart ifrån sig med en häftig åtbörd. Det äcklade honom att läsa. Han var trött på det, liksom han var trött på allt annat.

Hvad skulle han göra? Långsamt gled hans blick öfver rummet. Där fanns intet, som han fann värdt att låta blicken hvilas på. Skulle han skriva?

Posten hade i dag medfört en redaktions anhållan om hans inlägg i en fosterländsk fråga. Man vädjade till honom, skref redaktören, ty man ville ha inlägget i en kraftig, entusiastisk stil.

Han log ett ironiskt leende, då han tänkte på det. Han kraftig! Nej, icke han, utan bara stilen. Ja, så var det. Det var något i samma väg med hans vänner. De ville, att han skulle roa dem; det betydde intet, om han var glad eller ej. Sken, sken! Öfverallt sken!

Men hvarför då taga något djupt? Det brukade han ju aldrig. Och — det gick nog icke an. Nej, nu skulle han skriva.

Långsamt slog han i ett glas vin och drack ur det. Det värmdde och lifvade, det steg honom åt hufvudet och det slappa, slöa draget ur hans ansikte försvann.

Han fattade en penna, tog ett ark och begynnade så skriva med en bok som underlag. Några rader gick det med rask fart, sedan saktade det alltmera af.

Plötsligt fattade han det halfskrifna arket och kastade det långt utåt golvet. Han kunde icke skriva; hjärnan var så tom på tankar. Det var då för konstigt, han, som på kort tid gifvit ut så mycket och som var en populär författare, kunde nu icke skriva en fattig uppsats. —

Då ringde det på tamburklockan och kort därpå steg en liten, gråhårig herre in i rummet.

»Goddag, goddag!» hälsade han. »Huru är det med din fot? Jag har hört, att du skadat dig.»

Den gamle skakade kraftigt Verners hand, i det han gaf honom en skarpt forskande blick genom glasögonen.

»Goddag, farbror«, hälsade den sjuke. »Så snällt af dig att komma upp. Min fot är allt litet bättre nu. Vill inte farbror sitta ned ett slag? Det var så länge sedan du var här.»

»Ja, det är sant. Men det är väl ändå längre sedan du var hos mig?»

Verner rodnade under gubbens blick.

»Du får lof ursäkta mig, farbror. Jag har haft så brådt med min sista bok.»

»Jaså, den var orsaken till din ohöflighet mot dina gamla släktingar. Nå, då kan ju jag för samma boks skull få vara en smula oartig mot dig ett tag. Vet du, Verner«, här fick gubbens stämning en hårdare klang, »det var en usel bok.»

Återigen gick en rodnad öfver den unge mannens ansikte; men hans ton hade en viss skärpa, då han sade:

»Tycker du det. Recensionerna ha sagt något annat.»

»Kan väl vara, Verner. Din bok är icke sämre än de flesta andra. Den innehåller precis lika mycket trötthet och lifsleda som andra moderna snillens; dess språk är ju elegant. Jag vet, att det icke hjälper ett dugg att söka disputera med dig. Du tycker bara, att jag är en gammal tok, som ingenting begriper. Men jag vill dock tala ut en gång. Hvarför skriva i en så jämmerlig ton? Är det icke nog, att människorna födas och lefva med en ständig fruktan för döden, en fruktan, som hos mången borttager all möjlighet till att kunna lefva lifvet fullt och helt. Hvarför skrämna människobarnen än mera med dessa mörka talor?»

Den gamle mannen teg och såg frågande på sin unge släkting. Denne funderade ett ögonblick; därpå sade han:

»Det lif, som själfvullt lefves, är en smärta, säger en tänkare. Och själfvullt bör väl framför allt en författares lif vara. Huru kan du då förväna dig öfver, att smärtan skälffver genom raderna? Du är ju för öfrigt läkare och bör veta, att smärta och död just äro lifvets största verkligheter.»

Verner såg med en viss triumf på den gamle. Men gubben aftog lugnt sina glasögon, torkade dem med sin näsduk och satte dem på sig igen. Sedan sade han med ett litet leende:

»Vet du, hvad det vill säga, att vara nervös? Jo, du, det är en hart när obotlig sjukdom, som oftast angriper sådana, som aldrig behöft tänka sunda tankar eller som behöft röra ett finger för att skaffa bröd. Deras sjukdom yttrar sig mest i allmän svaghet, de orka icke med sig själfva. Och allt se de i mörka färger. Stackare! De må sämst själfva. Så synes mig du och dina geliker vara. Ursäkta, att jag säger det! Den kraft, som du fått, har du förstört, den intelligens, du äger, använder du på att fördärfva flere.»

Verner sökte se road ut. »Du är originell, farbror«, sade han. »Det måste man säga. Men du är förfärlig i din kritik. Jag undrar just, hvad kamraterna skulle säga, om de hörde dig.»

Doktorn såg mycket öfverlägsen ut.

»Bry dig icke om att tänka på det, du! Deras tankar äro nog bra olika mina, beroende på, att jag left mitt lif och de ha drömt sina.»

»Ja men, farbror, vill du då alldeles ha bort all litteratur? Det mesta skrives ju af sådana, som du kallar drömmare.»

»Nej, nej, Verner! Jag älskar litteraturen. Det är ju nationens andliga pulsslåg. Men jag hatar den svaghet, som genomgår den. Sällan ser du tecknad en verklig stark personlighet. Är det väl för att verkligheten icke har några? Jag fruktar ibland, att denna svaghet, denna lefnadströtthet, denna brist på vilja och energi förbereder vår undergång. Vet du, som gammal läkare kan jag säga dig, att vårt släktes fysiska styrka är betydligt reducerad. Grunden därtill är väl drycken-skapen, osedligheten o. d. Och den fysiska svagheten går hand i hand med den moraliska. Att den är stor, vet du. Därom vittna t. ex. alla dessa själfmord. Man orkar icke lefva nu för tiden. Ung som gammal gör ett hastigt slut på sina dagar, »dör i skönhet«. Alltså, det finnes skäl till fruktan. Du har förmåga, Verner.

Nåväl, arbeta då emot tröttheten! Sök ingifva släktet mod och tillförsikt! Se ut i lifvet med öppen blick! Då ser du, att det gifves både dagar och skuggor.» —

»Men mest skuggor, eller hur?»

»Det beror på, huru vi se. Se vi riktigt in i tingen, så kunna vi se, att genom skuggorna framstråla liksom genom dagrarna den Eviges underfulla härlighet. Men, materialister som vi äro, hafva vi svårt att se och tro det, som vi ej kunna fatta uti. Du sade, att en underström af smärta gick genom vår tids diktning. Hvad tror du, det beror på? Jo, det är mänsklighetens stora längtan efter — Gud.»

*

»Min brorson, Verner, kommer hit ett slag«, sade jägmästare Hård vid middagsbordet. »Verner är litet klen«, fortsatte han och lät vid dessa ord sin stämning antaga en lustig, pipande ton.

Dottern Elsa, en vacker, tjuogoårig flicka, lät höra ett klingande skratt, under det fru Hård, en liten, fetlagd gumma, hotande lyfte sitt finger mot de två.

»Det är icke något att skratta åt, Elsa«, sade hon. »Jag tycker icke, att du skulle gifvit henne anledning därtill.»

Hon såg därvid förebrående på mannen, som dock icke lät sig det minsta bekomma.

»Jo, skratta du, Elsa«, sade han. »Ty nog är det lustigt, att en ung man talar om, att han är litet klen. Men vi ska nog krya upp honom, du Elsa!»

»Ja, pappa, vi ska kurer honom. Klenheten skall snart flyga sin kos.»

»Hvad skolen I då använda för kur?« frågade fru Hård i en ton, som hon bemödade sig om att få så dräpande som möjligt.

»Ä, han ska få följa med ut att jaga tidigt om mornarna«, sade jägmästaren. »Det stärker kroppen och ger aptit. Sedan skall han få göra oss sällskap, då vi rida ut på förmiddagen. Det är en utmärkt motion och klarar hjärnan till eftermiddagens ansträngningar. På aftonen får han hjälpa till med räkenskaper. Det arbetet hindrar en från att tänka på dumheter. Sedan kan han få vara ledig. Antingen kan han då sällskapa eller ställa sig till din disposition. Jag gissar nämligen, att du behöfver några timmar på dagen för att kunna sköta gossen med senapsdegar och fläderte.»

»En utmärkt plan, pappa. Jag vill se den, som ej efter en sådan kur skulle bli frisk.»

Men fru Hård såg högst bekymrad ut och sade:

»Huru utmärkt än planen är, så kunnen I väl förstå, att den ej kan realiseras. Huru skall en sjuk människa kunna följa dig ut att jaga i den kyliga och disiga morgonluften? Då är allt fläderte o. d. att föredraga, fastän I båda alltid skämtet om det. Förresten är ju Verner en författare af rang. Han har allt annat att göra än jaga och rida. Jag är riktigt glad, att han kommer. Du, Elsa, kan behöfva få känna en fläkt utifrån den bildade världen. En dam bör ha annat att tänka på än jakt och ridt.»

»Håhå, du Elsa! Där finga vi oss en pik. Men, lilla mutter, äro då icke du och jag så stora bildningsupplag, att vi kunna dela med oss åt vår enda, obildade ättling? — Om jag för ro skull kunde få veta, huru mycket du kan af den franska grammatikan?»

»Fråga mig hellre, huru en björn skall vårdas och en björnunge fostras! Det problemet har jag uteslutande studerat i alla dessa år.»

Hon såg skrattande på sin man, som galant kysste hennes hand och sade:

»Om vår flicka lär sig den konsten lika väl som du, mutter, så tror jag, att hon i värsta fall skall kunna undvara den där fläkten från den bildade världen.»

*

Genom giftermål med en förnäm fransyska hade det uppstått ett vidt svalg mellan Verners far och dennes två bröder. Den ene af dem, doktorn, kunde alls icke tåla sin svägerska. Hvad som i hennes uppträdande var en naturlig följd af den uppfostran, hon erhållit, ansåg han vara tillgjordhet. Jägmästaren däremot betraktade svägerskan med en nästan naiv beundran.

Efter ett kort äktenskap dog hon, och ej långt därefter följde mannen sin dyrkade maka. Den fyraåriga Verners uppfostran hade han uppdragit åt i Stockholm boende släktingar till sin fru. Det veka, rikt utrustade, känsliga barnet utvecklades hastigt, ja, brådmognade under inflytande af de framstående män och kvinnor, som besökte familjen. Och då han efter sina fosterförelärdars död skapat sig ett namn, blef den frikostige, lofvande unge mannen gärna sedd i de litterära kretsarna.

Med sin farbror, jägmästaren, hade han aldrig sammanträffat, ty vid dennes korta, sällsynta besök i hufvudstaden hade Verner varit utrikes. Hos sin farbror, doktorn, hade han då och då pliktskyldigast gjort ett besök. Vid ett dylikt hade Verner en gång som gosse visat sitt skolbetyg. Det för hans ålder glänsande betyget hade förskaffat gossen många loford i hemmet. Så mycket mera förvånad blef han, då farbrodern efter att ha läst det, sade: »Vet du, Verner, jag skulle varit

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

belåtnare om du kommit hit med c i uppförande och d i flit; om du kommit med blödande näsa och sönderirna benkläder. Nu kommer du i handskar och bonjour."

Så hade han mumlat ett: "Sin moders son", så tydligt, att gossen hörde det. Äldre blifven, förstod ynglingen, att den kritik, som doktorn så frikostigt bestod, icke så mycket gällde honom själf som modern. Och emedan han med hela sin naturs innerlighet ännu hängde kvar vid sin kärlek till henne, så sårade doktorn honom ohjälpligt.

Så mycket mera kärt var det fördenskull för Verner, att hos dessa hittills okända släktingar finna personer, som med så mycken känsla och beundran talade om modern. Det hjärtliga välkomnande han fick och det varma, ärliga deltagandet, allt detta var så nytt för den hittills så godt som hemlöse mannen.

Det visade sig vara så välgörande för ansträngda tankeverktyg att slippa plåga dem med arbete och studier. Hans nerver njöto utsägligt af den högtidliga tystnaden. Ingen enda af de planer, som jägmästaren och Elsa uppgjort på förhand, nämndes. Ingen talade om något, som han ej kunde vara med om.

Ibland hände det, att han plötsligt fattades af en intensiv lust efter arbete igen. Då skyndade han upp på sitt rum för att gifva sina tankar form. Men en bullrande skrattsalva från jägmästaren eller en klingande glad flickröst därnerifrån kom honom snart att kasta bort penna och papper och springa ned.

Åh, hvad hon var glad, den flickan! I ögonvrån satt alltid skälmen gömd och den lilla, rosenröda munnen var jämt så färdig till att säga små, näpna elakheter. Hvad ögonen kunde glänsa och munnen le, då Verner i sin ordning betalade med samma mynt! Ja, till och med det småkrusiga, ljusa håret tycktes taga del i munterheten, ty den ena locken lossnade efter den andra och ibland hände det, att hela hårmassan föll ned. Det var alltid signalen till en hetsig kapp-löpning. Elsa först med det utslagna, härliga håret böljande kring sina axlar och så Verner efter. Så de sprungo! Ur rum i rum gick den vilda jakten.

"Stora barnungar!" ropade jägmästaren åt dem, under det fastern ideligen klagade: "Men, Verner, Verner, då! Du är ju så klen. Akta dig!"

Allt var dock icke lek och ras. Då jägmästaren på aftonen skötte räkenskaper, var de damerna sysselsatta med sina handarbeten. Fastern ifrade för, att Verner då skulle hvilas sig, och till en början lydde han rådet. Men så småningom kom han in i den vanan, att på dessa stunder föreläsa för damerna. Snart fick äfven jägmästaren vana att infinna sig för att höra på. Ibland diskuterades det lästa, och Verner fann, att hans auditorium innehade både förståelse och skarpsinne.

Så gingo ett par månader och våren kom, underbart härlig och rik, full af sprittande, jublande lifsglädje och lifslust! Så hade Verner aldrig förr sett våren komma. På hans känsliga själ gjorde all denna stormande lycka, denna stora, mångstämmiga sång om frihet, om befrielse, om lif, ett djupt intryck. Det var, som om han likt naturen begåfvats med ett nytt lif. Ett lif, som var så olik hans förra som mannens fasta steg är olik barnets stapplande. Det slappa uttrycket i hans ansikte försvann och lämnade rum för ett annat.

Med våren följde, att jägmästaren mer än annars gjorde långa marscher i skog och mark. På dylika färder kunde Verner icke medfölja. Då föll det på Elsas lott att göra kusinen sällskap, och de båda ströfvade omkring bittida och sent. Under dessa promenader mellan höga, raka furustammar eller i knoppande, fina björkars skugga lärde de alltmera känna hvarandra. Han fick se in i ett känslolif, så rent och oskuldsfullt, att han, världsmannen, bäfvade för dess oskärande. Men han fick också lära känna, att detta stora barn ägde ett stort, kraftigt och modigt hjärta, hvars bottensats var en bergfast tro och en öfvertygelse, som inga tvifvel kunde slå ned.

Och Elsa? Ja, hon fick lära förstå, att mannen vid hennes sida var så underligt olik henne själf. Han var vek och känslig som ett barn, så ytterligt svag i motsats till de stora, stolta ord han sade.

Ej ett ord talade de om kärlek, dessa två, som fattats af vårens stora, outgrundliga tjustning. De glömde allt för att njuta af den korta prakt och hvarandras sällskap. Men ju högre solen höjde sig på himmelen, ju mera värmen steg och ju lifligare lifvet pulserade i alla sina ådror, ju mera förstod Verner, att Elsa var den personlighet, han behöfde vid sin sida. Och hon åter fick klarhet, att lifvet skulle bli bra smått och tarfligt utan honom.

*

Det var en härlig, dagfrisk morgon. Verner hade väckts af de glada fågelrösterna därute. Han måste stiga upp och gå ut i morgonljuset och solskenet.

Hvad det var underbart härligt därute! Som en smaragd glänste hvar dagdroppe i solen, det låg glans och stämning öfverallt. Med begärlighet insöpo hans lungor den rena, friska luften och vinden svalkade hans panna. Men hans blick sög sig begärligt fast vid den storslagna utsikten. Lätt krusad, omkransad af björkar, låg sjön nere vid hans fötter, mörk och allvarlig furuskog behärskade horisonten. Rundt omkring sjön lågo små, nätta stugor, omgifna af en liten dunge träd.

Han slog sig ned på en stubbe och njöt af allt. Endast fåglarnas sånger och vindens sus bröt tystnaden. Men Verner tyckte, att i dag hade allt röster, som om allt det sköna, han såg, hade sin stämma. Allt och alla sjöngo samma högstämda sång. Blott en röst saknades, en varelse fanns, som icke sjöng.

I dag förstod han vemodet i sin diktning, han förstod, hvarför det alltid blifvit mörka taflor, han målat. Han hade lefvat i disharmoni med sig själf, han hade sökt att bedraga sig själf. Hans lif hade ej haft en enda glad dag, — han, som var den gladaste af de glada. Så hade man trott om honom, så hade han trott själf, tills han tvingats att se in i sin egen tomhet.

Han, en liten del af denna oändligt rika skapelse, han borde, likt allt annat lefvande, tacksamt höja sin blick mot den Högste. Mycket hade gifvits honom, så mycket, som ej beskärts andra. Allt det sköna han sett och såg i lifvet, allt det, som han erhållit i form af begåfning och framgång, allt det stora, som han upplefvat under denna vår, allt blef som underbara gåfvor, skänkta åt honom.

*

År ha gått. Åter har en bok kommit ut med Verners namn på titelbladet. Den var så lik men dock så olik hans förra. Man fann åter den veke, känslige skalden, som såg och berättade allt på ett sätt, som ovillkorligen grep den, som läste det. Men det djupa, som utgjort grundtonen i hans diktning, hade bytts mot en meddelsam lifsglädje. Man kunde höra, huru gladt vårbäckarna sjöngo, huru läcker jublade och huru lekfullt vinden drog fram mellan allvarliga furor.

Och människorna, de voro som naturen, än glada och sjungande, än åter allvarliga och tysta. Men det fanns kraft hos dem, det fanns mod och energi. De voro nordens älfvar lika, som med dån bryta sig väg mellan klippor och stenar, trotsande allt, segrande öfver allt.

"Jag känner hvarken igen dig eller din bok, Verner", sade en af hans kamrater.

"Ja, jag är nog mig olik, Knut", sade Verner, "och min bok har fått intryck af det. Men jag har egentligen skrivit min bok för en annan publik också. Det vill säga för sådana, som läsa, emedan de andligen hungra, och icke för sådana, som äro öfvermått. Jag vill gifva åt dem mina bästa tankar, födda vid naturens eget hjärta. Det skall bli min högsta ära, om det i min diktning finnes något af den gamla, svenska stälklang, något af det mod, som en gång förfärade Europa, och något af den tro, som höll i hvarje fara och uti sig bar vissheten om seger."

*

"Är du nöjd med min bok, Elsa?"

Han såg sin hustru djupt, djupt in i de klara, käcka ögonen. I detta nu kände han, huru mycket hon gifvit honom, huru mycket i hans bok, som var eko af ord, som hon talat.

Hon log sitt allra gladaste leende.

"Jag är nöjd, Verner, och jag är stolt öfver dig. Vet du, jag var så rädd för denna bok. Jag ville ej läsa en rad af manuskriptet, äfven om jag fått. Ty jag skulle ha känt mig som en tjuf, om icke boken blifvit bra. Vår lycka hade då stulit från människorna en skald."

Han skrattade ett muntert skratt.

"Jag vet ej, om världen förlorat på, att höra ett nödrop mindre. Ty det jag förr skref, det var ett nödrop. Emellertid, nu är jag ung, frisk, stark, glad! Mig, nej oss, tillhör framtiden!"

LITTERATUR.

HILMA ANGERED STRANDBERG, den för sina talang- och liffulla skildringar ur svensk-amerikanernes lif bekanta författarinnan, har i sin nya bok: *Lydia Vik, en själs historia* (Wahlström & Widstrands förlag), gifvit oss en rikt begåfvad, sannings- och skönhetsförstående kvinnas utvecklingsgång från barnårens lek- och sagovärld, genom ungdomens jäsande dröm- och känslolif till den mognade kvinnans hårdt tillkämpade själföfvervinnelse och klarhet med sig själf. Stilen är, som i det mesta från författarinnans hand, nästan nervöst liflig och färgrikt impressionistisk, den psykologiska analysen allt igenom intresseväckande, det konstnärliga allvaret aktningssjudande, äfven där synpunkterna kunna fresta till opposition. »Lydia Vik» är i hvarje fall en temperamentsfull och egenartad bok — ett litterärt dokument, förtjänt att beaktas af alla, som tänka själfständigt och därför äfven älska andras själfständiga tankar.

Den framstående engelske biografen H. Noel Williams, redan förut välkänd för svensk publik genom sitt underhållande memoar-verk »Madame Récamier och hennes vänner», har nu gript sig an med skildrandet af en annan af Frankrikes märkligaste kvinnor, Ludvig den XV:s sköna och snillrika, men hänsynslösa och härsklystna älskarinna »Madame de Pompadour» (Beijers bokförlagsaktiebolag). Genom det ofantliga inflytande, hon såväl politiskt som konstnärligt och litterärt öfvade på sitt tidevarf, står madame de Pompadour obestriddligen fram som en af historiens allra intressantaste kvinnogestalter, och den lifliga och opartiska skildring af hennes sällsamma lefnad, som här nu bjudes, kan därför helt visst påräkna en stor och tacksam läsekrets.

Det synes nästan som om den franska historien för närvarande skulle öfva en särskild lockelse på engelska härforsare, och vi ha i dag att anmäla ännu ett engelskt verk med franskt-historiskt ämne. Det är professor William M. Sloane's författarens hemland högt beprisade arbete »Napoleon Bonaparte», som nu på Aktiebolaget Varias förlag börjat utgifvas i en ståtlig och rikt illustrerad svensk häftesupplaga. Världstidningen Times betygar om originalet att det är »kanske det mest tillförlitliga arbete om Napoleon den store, som utkommit — en skattkammare för enhver, både som högtintressant läsning och uppslagsbok.» Ej minst i vårt land är beundran för den store korsikanaren alljämt så lefvande, att den engelske forskarens fängslande framställning af hans meteoriska lefnadsbana har sin framgång gifven, så mycket mer som på länge något fullständigt arbete om Napoleon ej funnits att tillgå i vår bokmarknad.

På tal om populär-historiska arbeten vilja vi vidare framhålla det synnerligen gediget utstyrd och illustrerade subskriptionsverket »Socialdemokratiens århundrade», som utgifves från aktiebolaget Ljus' förlag. Det ger en framställning af arbetarörelsens historia från franska revolutionen intill våra dagar i Frankrike, Tyskland, Sverige, Norge och Danmark och redigeras af vår på detta område främste ledande man, redaktör Hjalmar Branting. Så visst som arbetarörelsen är en af samtidens märkligaste och mäktigaste strömningar, kan ingen socialt intresserad stå oberörd inför de företeelser, hvilkas uppkomst och utveckling här belysas, och ett verk som detta behöfver ingen motivering för att finna sin publik.

Från samma förlagsfirma föreligger ett nytt häfte af de redan så-omtyckta konstnärsmongrafierna; denna gång är det Albert Engström, som i John Hertz funnit sin förstående och sympatiske skildrare. Den ovanliga folkgunst, som omgärdar vår främste karrikatyrtecknarens namn, skall säkerligen icke svika, och det lilla häftet med sin rikedom af dråpliga »gubbar» kommer nog att gå »som smör» i vårsolen.

»Mitt sista vandringsår, ströftåg i Persien och Indien af Mustafa», lyder titeln på den bekante rese-skildraren kapten Kuylenstiernas nya bok (Wahlström & Widstrands förlag). Mustafas underhållande och instruktiva framställningskonst är sedan länge så välkänd, att han ej heller denna gång skall få svårt att locka talrika deltagare med sig på sin äfventyrsrika färd genom Persiens minnesrika ruiner, Indiens tigeruppfyllda djungler och Levantens solglänsta städer.

En resebok, som nu, när allas blickar riktas mot öster, om någon är »en bok för dagen», är den danske författaren Holger Rosenbergs (»Craal») skildring af »Det nya Sibirien», det genom den transsibiriska järnvägen öppnade ofantliga framtidslandet, samt af en resa i Mandshuriet (Fahlerantz & C:os förlag). Vid denna senare afdelning af arbetet dröjer författaren i det längsta att lägga sista handen för att åt skildringen af detta för kulturen nyöppnade landområde, som kanske inom kort blir skådeplatsen för den väldiga kraftmätningen mellan tvänne stridande raser, kunna förläna aktualitetens hela intresse.

Författaren Jan Maclaren är redan känd och skattad af svensk publik; som engelsk präst- och privatman heter han eljes John Watson. Af hans rika produktion ställes främst det verk, »The Life of Jesus Christ»,

